

KATALUNIAKO ERREFERENDUMAK HIRU URTE

BESTE URRI BATZUK ETORRIKO DIRA

Independentziari buruzko erreferenduma egin eta hiru urtera, gizarteak oraindik ez ditu digeritu Kataluniaren etorkizun politikorako funtsezko gertaera horrek utzitako irakaspenak. Errepresioaren eragina gorabehera, subiranotasunaren aldeko mugimendua prestatzen ari da Espainiako Estatuarekiko hurrengo talkarako, Kataluniako Errepublikaren aldeko prozesua burutu ahal izateko.

Historiografiak erakusten digu herriek une disruptiboak bizi dituztela, zeinetan dena azkartzen den eta ustekabeko ondorioez betetako ziklo berriak irekitzen diren. Urriaren 1a une horietako bat da Kataluniarentzat, gertatu zena eta gero ez ez baita berriro berdina izan.

Egun hartan, bi milioi eta erdi katalanek baino gehiagok hautetsontzietan adierazi zuten Katalunia errepublika independente bihurtzea nahi zutela. Baina emaitzaz haratago, Espainiako Auzitegi Konstituzionalak erreferenduma debekatu izanak eta poliziek eragindako indarkeriak desobedientzia zibil masiboko ariketa bihurtu zuten eguna, egungo Europa demokratikoan erreferenterik ez duena.

Horrela, bada, independentismo politikoaren enegarren mobilizaziotzat jotzen zena, azkenean, errebeldia ekintza herrikoi bihurtu zen, gizartearen erabateko gehiengoaren eskaria modu demokratikoan bideratzeko gai ez zen estatuaren aurrean.

2017ko urriaren 1ak itzulerarik gabeko inflexio-puntu bat marraztu zuen, 2010eko uztailan Espainiako Konstitu-

JAMI JULIO

zio Auzitegiak estatutuaren aurka emandako epaiaren ondorioz biztanleriaren zati handi batek sentitu zuen haustura emozionala areagotu baitzuen. Desadostasun hori ordura arte edozein jarrera subiranistatik urrun zeuden sektoreetara ere zabaldu zen, oinarritzko eskubide bat –botoa ematea– mehatxatuta ikusi zutenengana. Horren erakusgarri izan zen bi egun geroago Kataluniako kaleetan eztanda egin zuen sumindura, erreferendumaren egunean mila bat zauritu eragin zuten Poliziaren oldarraldiak salatzeke.

DUINTASUN HARRESIAK

Urriaren 1ak hainbat faktura politiko eta sozial eragin du. Berehalakoena independentzia deklarazioen ostean gertatu zen (urriaren 10ean eta 27an). Espainiako Senatuak Konstituzioaren 155. artikulua ezarpena onartu zuen, eta, horren bidez, PPren gobernuak Carles Puigdemont presidentea eta kontseilariak kargutik kenarazi zituen, Kataluniako erakundearen kontrola bere gain hartu zuen eta hauteskunde autonomikoak egin zituzten urte horretako abenduaren 21ean. Ordutik, 155.a Generalitateko departamentu guztien gainetik izan da hegan, zelatan, Damoklesen ezpataren antzera, subiranismoaren edozein ekimen baldintzatzeko.

Baina ez hori bakarrik. Erreferendumak harridura sentimendu orokorra barreiatu zuen. Espainiako Estatuak "a por ellos!" delakoaren pean eragin zauriak metabolizatzen saiatzen ari da jendarte gaur egun ere. Errege Etxeak babestutako errepresioak 2.850 pertsona baino

gehiagori eragin dio dagoeneko, hautetsien, ekintzaileen eta kultura arloko pertsona esanguratsuen artean.

Faktura horiek jardura parlamentarioa oztopatu eta subiranismoa nabarmen desorientarazi badute ere, urriaren 1ak beste funtsezko elementu bat ere argiztatu du, eta hori kontuan izan gabe nekez azal daiteke erreferenduma bera egin izana: gizarte zibilaren gaitasuna bere burua antolatzeke eta alderdiak erabakitzeke eskubidearekin konprometitzera bultzatzeko.

Ahalduntze kolektibo hori gabe ezin da ulertu 2017ko erreferenduma. Jatorria Arenys de Munteko Udalak 2008ko irailaren 9an herritarren bultzadari esker antolatu zuen independentziari buruzko kontsultan izan zuen. Haren ostean beste 500 bat gehiago antolatu ziren hainbat herritan. Kontsulta horiek herritarren eta erakundearen arteko konplizitate sare bat aktibatu zuten, eta autodeterminazioa bilakatu zuten gatazkak desblokeatzeko eta herriaren nahia-ri balioa emateko giltzarri.

Hortik aurrera, gizarte zibilaren eraginak Katalunia erreferendum bat egitera bultzatu zuen. Herrialdearen etorkizun politikoa erabakitzeaz gain, herritarren oinarritzko eskubideen defentsa argia ere izan zen.

Ez da harritzekoa urriaren 1a erretinan geratu izana, bestelako iritzi eta jatorri politikoa duten pertsonen bat egiten zutelako. Komunean akuilu bera zuten: ezin direla erabakiak utzi oinarritzko askatasunak ukatzen dituen estatu baten esku, Nazio Batuek eta giza eskubideen alde borrokatzen diren beste

mitxelena
NEURRI HANDIKO MEKANIZAZIOA

**EZIAGO POLIGONOA, 21
HERNANI**

info@talleresmitxelena.com
www.talleresmitxelena.com

erakunde batzuek Espainiako Estatuari gogorarazi dioten bezalaxe.

Herritar ahaldunduen eta botere demofobikoaren arteko talka hori Espainiako Poliziaren eta Guardia Zibilaren kargetan islatuta gertatu zen mundu guztiaren begietara, baita udazkeneko igande hartan hauteslekuetara hurbildu zen jendetzaren harrotasun-sentimendua ere.

ERREIBINDIKATZEKO MODUKO ONDAREA

"Urriaren 1ak hazia landatu zuen, egunen batean loratuko dena". Horrela laburbildu zuen instituzioetako arduradun batek erreferendumak utzitako ondarea. Eta, egia esan, subkontziente kolektiboan iltzatuta geratu da askatasuna lortzeko irrikaz dagoen herri baten existentzia, pare-parean duena hezurretaraino usteldutako erregimen bat, gehiengoarentzat inolako proiektu inklusiborik eskaintzen ez duena.

Aldi berean, herritarren bizkarrean bada beste errealtate gordinago bat: Espainiako Estatuak errejeta bakar gisa aplikatzen duen errepresioa. Errepresio horretan, sistema judizialean gotortua dagoen eskuin neofrankistak ariete lana egiten du "independentismoaren aurka-ko kausa orokorrean".

Baina, aldi berean, urriaren 1ak ahalbidetu zuen Erreferendumaren Defentsarako Batzordeetan (CDR) elkartu zen jende kopurua ikustea. Talde horiek, eskolen irekiera bermatzeaz gain, bozketa ahalik eta normaltasun handienarekin egiteko asmoz egin zuten lan. Egun horietan erakutsitako kemenaren lekukoa Errepublikaren Defentsarako Batzordeek hartu dute.

CDRen eskutik, urriaren 1eko ildo bizirik mantentzen da, auzo eta herri askotan mugarri historiko hura aldarrikatzen jarraitzen duen gihar soziala agerian utziz. Gertakari hura, protagonistetako askorentzat, ezin da souvenir iraultzaile gisa geratu, ezta izendegian harri bihurturik ere.

Sektore horientzat, gizarteak bere buruari proposatutako erronkak lortzeko daukan gaitasuna gogorarazteko balio behar du. Horrela zioen 1980ko hamarkadako independentismo apurtzailearen ikur Antoni Massagué bere idazkietako batean: *"Per vèncer cal anar-hi, anar-hi I anar-hi"* (garaitzeko joan egin behar da, joan eta joan). Hori lortzeko erabakitasuna baino ez da behar. ●

2018ko urriaren 1ean, erreferendumaren urteurrena, Bartzelonan. VICTOR SERRI / LA DIRECTA

HAUTETSONTZIEN BOTEREA, KALEAREN INDARRA

Urriaren 1eko hirugarren urteurrenak bat egiten du Procés-arekin lotutako hainbat epaiakarekin. Quim Torra presidentearen kargugabetzeaz gain, azken asteetan Tamara Carrasco ekintzailea, Jordi Pessarrodona zinegotzia eta erreferendumaren zenbaketa kudeatzeko sortu zen Hauteskunde Sindikatuko kideak izan dira auzitegietan.

Horrek guztiak agenda mediatikoa bereganatu du, baina ez du ezkutatu urriaren 1eko kapital politikoaren inguruko eztabaida, ezta hautetsontzien agindua betetzea ahalbidetu behar duen strategiari buruzkoa ere. Emaiz horiek baliozkotzat jotzeko, alderdi gehienek eskatzen dute hurrengo hauteskundeetan independentismoak boiken % 50eko kopuru magikoa gainditzea, Errepublikaren aldeko gehiengo soziala dagoela berretsiko luke horrek.

Hala ere, antolakundeek eta CDRek uste dute independentziaren aldeko hemiziklo bat izatea ez dela nahikoa. Uste dute gihar parlamentario horrek ezinbesteko dituela etengabeko mobilizazioa eta herritarren eguneroko beharrak asetzeari begirako politikak.

Ikuspegi hori eduki eta gizartearen eta alderdien arteko elkarlana sustatu ezean, ziur dira ezinezkoa izango dela estatuak jarritako harresia gainditzea. 2017ko urriaren 1ean adierazitako nahia gauzatzeko eragile guztien artean estrategia partekatze beharraz, hala zioen, sendo eta irmo, CDRetako ordezkari batek: "Horrek kalea aktibatzea eta desobedientzia zibileko ekintza berriak eskatzen ditu. Horrela bakarrik eraman ahal izango dugu herri hau askatasunera".